

Szerkesztőség:

Az arad-ősnádi egyesült vasutak pa-
lotjában.
Börmentelen leveleket csak ismert
kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Az arad-ősnádi egyesült vasutak pa-
lotjában van, hova a hirdetések, előfi
zestési pénzek és a kiadás körüli pana
sok bérmérete küldendő.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hófn és éneap utáni napokon

Előfizetési árak:

Table with subscription rates for different durations and locations.

Hirdetések díja:

8 hasábos postitor egyeztetési hirdete-
sel 6 kr., minden következőnél 4 kr.
Bélyegdíj külön 80 kr.
Nyittdr. sor 15 krajczár.

Egy fontos belügyi kérdés.

Arad, nov. 7.

A míg Falk Miksa megtarthatta volna hatalmas expozéját a horvát pénzügyi egyezmény tárgyában, addig a horvát tartománygyűlésen megkezdték a dalmát kérdés tárgyalását. Nincs kétség benne, hogy ez idő szerint Magyarország időjárás kérdései között ez a legfontosabb egyik.

A Starcevic-párt által a legújabb időben Magyarországgal szemben konkrét politikai fogalmakat minden tekintetben s így a dalmát kérdésben is megdönti a nyolczszázados történelmi jog, s a hazafias horvátoknak bölcsesége.

Eltekintve azonban a horvát többségnél a Magyarországgal egyöntetű eljárást követő magatartásától, van még egy harmadik és a horvátországnál is fontosabb tényező, mely ez ügyben Magyarország után első sorban dönt — ez pedig maga Dalmácia.

A horvát ellenzék magatartása tehát, hogy többet nem mondjunk, nemcsak sajátjág, de a közjogot tekintve, olyan abszurdum, melynél ha tapasztaltunk is ennél nagyobbát a horvát ellenzék részéről, de sérelmesebbre aligha tudunk rámutatni.

A horvát ellenzék ugyanis nemcsak Magyarország jogos álláspontját akarja a legelőnyösebb módon figyelmen kívül hagyni, de egyenesen úgy akarja Dalmátországot visszacsatoltatásának kérdését megoldani, mintha Dalmácia vallásos tartománya lett volna valaha Horvátországnak, — pedig nem tudjuk, nem lenne nagyobb joga a dalmátoknak azt követelni, hogy Horvátország Dalmáciába kebeleztessék be és ne megfordítva?

A horvát ellenzék követelése azonban már az okból is képtelenség, miután ő maga is elismeri, hogy a dalmát tartománygyűlés többsége nem áll horvátokból; képtelenségnek tartjuk azonban már azon fontos okból is, hogy a dalmát tartománygyűlés még szlav ajku elemei sem fognak soha megengedni, hogy a régi kultúrával dicsekvő Dalmácia Spalató és Zára helyett Zágrábba helyezze nemzeti életének központját.

A horvát ellenzék, midőn a dalmát kérdés megoldása előtt a magyar történelmi jog meghamisításával akarja magának a kellő befolyást biztosítani, lábál akarja tiporni ama évszázados hagyományokat melyekről tudjuk, hogy azokat Dalmáciának nagyszámú és különösen olasz ajku lakossága még ma is híven ápol, a Magyarországtól várt jobb jövő reményében!

A ki kételkedik, az járja be a dalmát tengerparti városokat, a dalmát műveltség e régi emporiumait, az tapasztalni fogja, hogy Dalmáciában a bekebelezési kérdést épp az értelmi tényezők egész másként fogják fel és magyarázzák, mint a Starcevic-párt elvarkított tábor.

Ott átérzik és elismerik az állami közönség és összetartozandóság fontosságát és jogosságát, és pedig egészen oly értelemben, hogy a három egy királyságunk minden követelménye csakis a szent koronához kötött jogok után valószínűsíthető meg.

Ez állás pont annyira tullepott hogy még vita tárgyát sem képezheti. Egyébiránt meg vagyunk győződve arról is, hogy a horvát túlzók által felvetett kérdés felett legalább egyelőre napirendre tőr a horvát nemzeti párt tapintatos többsége addig is, míg a magyar korona országainak kormányai elérkezettnek látják az időt e reánk nézve mindenestre nagyfontosságú állami kérdés megoldására.

Hogy kormányunknak magatartása ez ügyben mennyire tapintatos és helyes, legjobban tanúsítja a horvát nemzeti párt magatartása s a magyar közvélemény egységes nyugalma.

Országgyűlés. A képviselőház szerdai ülésének első tárgya: Irányi indítványa volt a honvédelmi miniszter vád alá helyezése iránt. Irányi tüzetesen indokolta és helytelkkel határozta a pártjárta az indítványt. Először is azt fejtette, hogy a közös hadsereg és honvédegyezmény szolgálati szabályzata nem egy pontban különbözik egymástól; majd heraldirai fejtegetésekbe bocsátkozott, annak igazolására, hogy a császári ház színe a fehér és vörös; az osztrák császárságnak pedig a fekete-sárga, mely törvényellenesen használtatik a honvéd főparancsnokok szállásain. S végül párhuzamot vont a nemzeti és a fekete-sárga lobogó jelentősége között. Mikor beszédét végezte, a székében éljenzni, az ifjúsági karzat pedig tapsolni kezdett, mire előnk a törvényre hivatkozva, figyelmeztette a karzatot, hogy ha ismétli a telésés, vagy a nem telésés nyilatvánisokat, kiüriteti. A karzat erre elcsendesedett ugyan, de a szélsőbal, főképp Polónyi folyton zugott, zongott s nem engedte szóhoz jutni a miniszterelnököt. Ekkor a ház elnöke a 48-iki törvényre hivatkozott, mely szerint a miniszterek, mikor nyilatkoznak akarnak, mindig meghallgatandók. Tiszta Kálmán erre előrebocsátván, hogy Irányi indoklását nem szándékszik taglalni, kijelenti, hogy e kérdésben a kormány szolidaritást vállal.

A pponyi gr. röviden a házasbály 149. §-ra hivatkozva, mely indítvány indoklásakor más képviselőnek nem enged meg a hozzászólást, azt véli, hogy Tiszának sem kellett volna törvényes jogaival élni. Névszerint a szavazás kérelvében, Irányi indítványát a ház 70 szavazat ellenében 243 szavazattal, tehát 173 szótöbbséggel nem kívánta tárgyalni (A miniszterek tartózkodtak a szavazástól).

Most következett a magyar horvát-szlavon-dalmát pénzügyi egyezményről szóló törvényjavaslat tárgyalása. Falk Miksa előadónak nagy figyelem és érdeklődéssel hallgatók tájékoztató és indokló beszéde után, a javaslat ellen szóltak Molnár József és Madarász József, mellette pedig Györfy Elek és Tiszta Kálmán, mire a ház a javaslatot változtatlanul elfogadta. Az ülés elején Fejérvári brminiszter, a jövő évi ujonczutalékról törvényjavaslatot, Teleki Géza gr. pedig jelentést terjesztett be a közegészségügy 1886-iki állapotáról.

Az ellenzék komédiája.

(A szavazás elől megérkező székbeliek)

Budapest, nov. 6.

Nagy akcióra gyűlt ma össze a honatyák serege a tisztelt házba. Tragédia volt ugyan hirdete a színlapon, de alighanem komédia lett belőle. Ma volt a rettenetes „vadász helyezés”, a melynek hőse Irányi Dániel volt s áldozatának Fejérvári Géza báró volt kismelve, de bizony az egész komoly publikum előtt maga Irányi lett az áldozat.

Az ülés elején rettenő ünneplés hangulatban volt a ház. A szélsőbal túlnyomó részben fekete kabátban jelent meg. Hja, persze most ok a bírak, a kik itéletet fognak mondani „ő felsége a nép nevében.” Ebből a „nép”ből pedig egy pár tuztetést tanuló diák föl volt posztírozva az ifjúsági karzat s ki volt adva nekik a „végszó”, a melyre tapsolniok kell. Irányi olyan hatalmas pozúraba vágta magát, hogy még Bethy Akos is megirigyelte töl. Aztán a hoi lélekzetet velt a „pártvezér” — ha ugyan szabad még e szóval illetni őt — a szélsőbal mindenü rágta a „Helyes”-t, még arra is, mikor Irányi elmesélte, hogy egy francia tiszt a krími háborúban a marseilles-t húzatta.

Mert Irányi még Krímbe is elka landozott argumentumokért indítványához. Mialatt pedig ezt cselekedte, a »pártja többi «pártvezérei» egymást után somfordáltak ki a folyosóra, hogy jelen ne legyenek a szavazáson s rá ne keljen szavazniuk az indítványra. A mint hogy a szavazáskor a székbelnek olyan erős oszlopai »voltak távol, mint Ugron Gábor, Eötvös Károly, Györfy Gynla, Hoitsy Pál, Prónay Dezső báró, Mudrony Soma stb. a kik közül pedig egy páran ott voltak a beszéd alatt.

Nagyon multságos volt ez a távadás, a szavazás, a színyvallás elől De legmultságosabb volt a hábarékpárt, a melynek a vezére Apponyi gróf, ma a kecske-káposzta politikából akarta lerakni a remekét s a székbe kacsintva szavazott a kormánypárttal, míg szamos pártfele a folyosóra szökött t, hogy a szavazáskor távol legyen. Legeredetibb volt Kálas Ivor báró, a ki hogy távol is legyen a háztól, de azért benn is legyen a házban, az írói karzatra ült. Így aztán a nemes báró benn is volt a házban, meg nem is, mint bizonyos más dolog. Mikor szavazni hívták, lekiáltott a házba a karzatról — csoda, hogy ki nem kapott érte az írói karzat — hogy nem szavaz a fekete-sárga lobogóra, — még az Apponyi kedvéért sem!

A mai ülés csak annak a szélsőbalnak volt „szűret”, a ki, minekutána maga nem tud beszélni, mindig a mások beszédét zavarja közbeszólásával. Ennek az urnak ma is sikerült egy előni rendreutasítást kapni, a minek ügyörül, mint más ember a megérdemlett dicséretnek. Hogy ki ez az ur? Az igazi nevét megmondotta ő maga ma a Tiszta Kálmán beszéde alatt ebben az egy szóban: P a p a g á l y!

Valóban ő is éppen olyan szellemes, mint a papagály, és éppen olyan kiállhatatlan, és épen olyan »zöld...» Ez volt a „vihar a házban”, ez, az ellenzék új komédiája.

Falk Miksa új expozéja.

(A horvát-szlavon-dalmát pénzügyi egyezmény tárgyában.) A képviselőház szerdai ülésén, a Horvát-Szlavon-Dalmátországi egyezmény tárgyalását megnyitja.

Falk Miksa előadó: T. képviselőház! (Halljuk!) Azon ki gyesés, mely 1868-ban egyfelől Magyarország, másfelől Horvát-Szlavonországok közt kötöttet, és mely az 1868 XXX. törvényozikhoz foglaltatik, kettéle határozományok tartalmaz, részint olyanokat, melyeknek érvénye semmiféle időtartamhoz kötve nincsen, amelyek tehát addig maradtak hatályban, amig valamennyi illetékes tényező hozzájárulásával módosítottak, részint olyanokat, melyek bizonyos időtartamra szólnak és azontul csak akkor maradnak érvényben, ha ennek lefolyása előtt megújítottak. Ez utóbbiak képezik az ugynevezett pénzügyi egyezményt, mely 1868-ban akként allapított meg, hogy Horvát Szlavonországoknak belbizgatási szükségleteik fedezésére azon tíz évre, ameddig a magyar korona országai és ő felsége többi országai közt a quotára nézve akkoriban kötött egyezmény tart, 2.200.000 forintnyi fix összeg biztosított. Ezen összeg volt mindenekelőtt fedezőző Horvát Szlavonországok egyenes és közvetett adónak és egyéb költségelmeinek 45 százalékal, míg a fennmaradt 55 százaléka közös költségek fedezésére fordított. Az 1868 XXX. t. cz. 15., 16., 17. és 25. cikkaszaiban megallapított továbbá, hogy ha egyes években az összes jövedelmek 45 százaléka nem telik meg fedezni Horvát Szlavonországoknak 2.200.000 forintban megallapított belbizgatási szükségletét, a hiányt Magyarország előlegezi akként, hogy az egyik évben előlegezett összeg a következő évek netaláni főösslegéből visszafizetendő. Ha pedig a horvát-szlavonországi közjövölmelek 45 százaléka többet tenné ki, mint 2.200.000 forint, a többlet a közös költségek fedezésére fordított. Végre az határozatot, hogy ha a fennmaradt 55 százalék nem volna elegendő azon összeg fedezésére, melylyel Horvát-Szlavonországok a közös költségekhez hozzájárulni kötelesek, az obbeli hiányt Magyarország pótolja a nélkül, hogy Horvát-Szlavonországok ezen általunk ráfizetett összegeket bármikor is megtéríteni tartoznának; sőt, ha az 55 százalék valamikor meghaladná Horvát Szlavonországoknak közösügyi járulékat a felesleg még akkor is Horvát-Szlavonországok rendelkezése alá eszik anélkül, hogy ezen országok azon összegeket, melyekre nézve a megelőző években a közös költségek illetőleg hatmaradtak, utólag fedezni köteleztetnénk.

— Ez képezte az 1868-iki pénzügyi egyezmény lényegét és a horvátok annál készségesebben fogadták el a belbizgatási fedezésére megallapított 2.200.000 forintnyi fix összeget, mert amaz időben saját jövedelmeik 45 százaléka ezen fix összegre jö-

val alól maradt. Így például 1869-ben 45 százaléka ok 1.706.000 forint tett ki, 1870-ben 2.075.000 forint, 1871-ben 2.030.000 forint. Másfelől azonban már ezen első évek tapasztalatai mutatták. (Halljuk! Halljuk!) hogy Horvát-Szlavonországok közjövölmelei évről-évre örvendtesen emelkednek és hogy azok nem sokára oly összeget fognak előlni, melynek 45 procentje tetemesen túlmegy a megallapított 2.200.000 forintnyi fix összegben; de egyttal azon meggyőződéstre is jutottak amaz országok, hogy fejlődésük feltartóztatása nélkül belbizgatási szükségleteiket egy fix összeg merer keretében szorítan: nem lehet. (Halljuk! Halljuk!)

Előálltak tehát — egyebek közt — azon kívánattal is, hogy az 1868: XXX. t. cz. imént említett pénzügyi határozományai akként módosítsassanak, hogy a 2.200.000 forintnyi általában minden fix összeg elejétével közjövölmeleknek 45 százaléka teljes összegben engedtesék át nekik belbizgatási fedezésére. Ezen kívánat folytán 1871-ben öszetült a két kormány képviselőiből álló vegyes bizottság, mely mindenekelőtt a Horvát-Szlavonországi közjövölmelek elszámolására nézve bizonyos elveket allapított meg, a mi az 1868: XXX. t. cz. 16. cikk megalkotása alkalmával lett mulasztva; azután pedig megindultak a tárgyalások az imént említett törvény fent idézett 15., 16., 17., 25. és 26. cikkaszaik módosításá céljából. Ezen tárgyalások eredményét képezi az 1873: XXXIV. t. cz. 30. §-a, mely szerint 1873 január elsejétől kezdve Horvát-Szlavonországok belbizgatási szükségletei fedezésére ez országok egyenes és közvetett adónak és egyéb közjövölmeinek — az összegre való minden tekintet nélkül — 45 százaléka fordítandó és csak a többi 55 procent a közös költségek fedezésére szolgáltatandó be a közös kintartárba. Mily előnyös volt ezen módosítás Horvát-Szlavonországokra nézve, mutatja azon tény, hogy az előbbi 2.200.000 forintnyi fix összeg helyett ez országok kaptak belbizgatási fedezésére 1873-ban 2.455.000 forint, 1874-ben 2.550.000 forint, 1875-ben 2.659.000 forint, 1876-ban 2.848.000 forint, 1877-ben, az akkoriban feunállott pénzügyi-egyezmény utolsó évében 3.213.000 forint. Mindazáltal horvát-szlavonországi folyózat tetteket költögek azon módra nézve, mely szerint közjövölmeik a szármadásokban elszámoltattak és midőn 1880-ban a két regnikoláris deputáció a három ízben mindannyiszor egy-egy évre meghosszabbított pénzügyi egyezmény megújítása céljából öszetült, a horvát-szlavon deputáció a multa nézve igen tetemes kárterület követelést lépett fel, a jövőre nézve pedig az elszámolási mód némely pontjának megváltoztatását kívánta, azon kívül még a vállalás és közoktatási alapok kérdését is felvette és ez alapok Horvát-Szlavonországok által illetésnek kizölgáltatását követelte. Magától érthető, hogy ez által a tárgyalások rendkívül komplikáltak lettek; mindazáltal sikerült az 1880: LIV. t. cz. 1. cikkben a multa nézve teljes szűrtetést a helyzetet és egyzersmind a vállalás és tanulmányi alapok ügyét is végleg rendezni, a jövőre nézve pedig 1887. végéig a status quo fenntartott, t. i. az 1871-ben megallapított elvek szerinti elszámolási mód mellett ismét 45 százaléka állapított meg Horvát-Szlavonországok belbizgatási fedezésére, 55 százaléka pedig a közöztgyi kiadásoknak fedezésére. Ezen egyezmény, melynek érvénye 1887-ben lejárt volna, közös egyetértéssel először 1888. végeig, aztán még egyszer 1889. végeig meghosszabbított, úgy, hogy csak a jelen évben indultak meg a megújításra vonatkozó érdemleges tárgyalások. Ezen tárgyalásoknál a magyar országos bizottság azon, úgy romélem a tisztelt ház által is helyeselt nemzetből indult ki, hogy nem szabad a tárgyalásokat ismét más kérdések belevonása által összebonyolítani; hanem tisztán a pénzügyi kérdésre kell szűrtetni, de ezt aztán, az elszámolási irányadó elveket illetőleg egyszer mindenkorra alaposan meg kell oldani. Visszatartották tehát a magyar országos bizottság a horvát szlavon részről felvetett mindazon kérdéseket, melyek nem tartoznak szorosan a pénzügyi egyezményhez, de másfelől beható tanulmány tárgyává lette azon kifogásokat, a melyek a horvát-szlavon deputáció részéről az addigi elszámolási mód ellen felhozottak. A mi azon arányt illeti, mely szerint Horvát-Szlavonországok a közöztgyi költségek fedezéséhez hozzájárulni kötelesek, ez iránt a két deputáció közt a törvény világos ösvögevel szemben eltérés nem állhatott elő; a számítás tisztán a törvény értelmében megjelölt és annak eredménye a bizottság által beterjesztett törvényjavaslat 1-6 §-ba felvetett, Itten csak melleleg megjegyeztünk, hogy ezen szákasban egy különben jelentékeny sajtóhiba fordul elő, amony nyiban a tizedes törték utolsó száma nem 4, hanem 5 milliomodrés. A mi Horvát-Szlavonországok azon kívánattal illeti, hogy megszűnjék azon 2.200.000 frt általánosösszeg, a mely eddigelő a volt katonai Hattörvidék belbizgatási költségeire fiztetett és hogy ezen volt Hattörvidék közjövölmei Horvát Szlavonországok jövedelmeire egyesteltetvén, az egész összegre alkalmazassék a belbizgatási és közöztgyi

költségek közti arány — ezen kívánat teljesítésétsem lehetett megtagadni, mert az 1878: XXX. t. cz. 19. §-a határozottan kimondja, hogy ha Horvát Szlavonországok kormányzati testülete a katonai Hattörvidék területével való egyesítés által növekednek, ezen területlek jövedelmei szintén a megallapított kulcs szerint oszandók meg a horvát-szlavon belbizgatási és a közöztgyi költségek között. Foglalkozott aztán a magyar országos bizottság a nyeresémmód, a fogyasztási adók visszatérítése, a vasutak és gőshajózási vállalatok, valamint a biztosítási társulatok bélyegilletéke, a szállítási adó és a postai fuvarlevelek bélyegilletékeivel, végre a dohány- és sőjövöldekek. Mindközül a jelentős oly tüzetesen szól, hogy felelőleges volna az ott mondottakat ismételni; csak egész általánosságban akarom megjegyezni, hogy mindazon kérdésekre nézve a magyar országos bizottság egyfelől nem vélte magát jogosultnak, az ország rovására nagylelkűséget gyakorolni, de szintén a tisztelt ház intenczióinak megfelelően vélt, midőn a horvát szlavon bizottság minden jogosult kívánattal tartózkodás nélkül elismerte. Enneköve azontul az elszámolási mód, ha a t. ház és általunk beterjesztett törvényjavaslatot elfogadják, némely változtatásokat fog szenvedni, melyek tulajomc részben — talán az egy sőjövöldeket kivéve — Horvát-Szlavonországok előnyére fognak válni. (Halljuk! Halljuk!) De miután az eddigi 45 százaléka, mely a nevezett országok belbizgatásigeteire fordítandó, az eddigi — Horvát-Szlavonországokra nézve kevésbé kedvező — elszámolási mód alapján számított ki, Magyarországának az eddigelő nagyobb megterhelhetőségét pedig a magyar bizottság már a priori kizártan tekintette, méltányosnak találta ezen országos bizottság, hogy az elszámolási mód Horvát-Szlavonországok előnyére változtasson, a 45 százaléka 44-re szállítsassék, a közöztgyi költségek fedezésére pedig azontul a horvát-szlavon közjövölmeleknek ne 55, hanem 56 százaléka fordítsassék. (Helyeslések jöbbséggel.)

Mi lesz ezen változtatásnak számbeli eredménye, azt ma szabatosan meghatározni nem lehet. A jelentősés a m. kir. pénzügyminiszterium részéről előterjesztett kiegészítő probatörvényok részben a székbe, de ezek is csak viszonylagos értékkel bírnak, mert hiszen csakni sem tudhatja előre, vajjon Horvát-Szlavonországok közjövölmelei a jövőben miként fognak alakulni. Ezen probatörvényok azon kívül a 45 százaléka alapján tetteket, holott jövőben csak 44 százaléka fog Horvát-Szlavonországok belbizgatási szükségleteire fordítottat. Azonban nyugodt lélekkel merem állítani, a mostani állapotban szemben az öszegben valami jelentékeny különbözet nem lesz. Magam is próbáltam egy kis számítás tenni, melyet bátor vagyok előadni (Halljuk! Halljuk!) természetesen szintén azon feltétellel, hogy annak szabatosaságát jóállás nem vállalkozok, de igenis, úgy hiszem, hogy megközelelt a valóságot. Ha a nyeresémmód, a fogyasztási adó visszatérítése, továbbá a dohány- és sőjövöldekek elszámolása az új törvényjavaslat alapján történik, akkor az 1887. évi adatokat kiindulási pontul véve — Horvát-Szlavonországok közjövölmelei öszesen 13.523.000 forintban lehet felvenni. Ennek 44 százaléka 5.950.000 frt.

Ehhez azonban hozzá kell adni a Bellovármegybe területén beszédett papi béreket 26.400 forint; az adóhátralékból a törvény értelmében 37 procent 29000 forint; a biztosítási társulatok által fizetett bélyegilleték és a postai fuvarlevelek bélyegilletékek 12.000 forint és a szállítási adó és bélyegilletéket 180.000 forint. Ez pedig tesz öszesen 6.122.000 frtot.

A régi alapon számítva Horvát-Szlavonországoknak jutna 6.107.000 frt, a különbözet tehát öszesen csak 15.000 frt volna. E különbözet azonban az 1890-iki költségvetéssel szemben, melyben Horvát-Szlavonországok részére 6.063.000 frt van praesumálva, csak 60.000 frt.

Mindenen számok, bármily kevésbé szabatosak is, legalább azt mutatják, hogy az új pénzügyi egyezmény csak nagyon csekély mértékben fogja a helyzetet Horvát-Szlavonországok javára megváltoztatni, de igenis egy-er mindenkorra vége vet azon számítások ismételt és részben nem jogosulatlan panaszoknak, melyek Horvát-Szlavonországról az eddigi elszámolási mód ellen emeltek. (Helyeslések jöbbséggel.)

Mindenek után arra kérem a t. házat, méltóztatassék az országos bizottság által előterjesztett törvényjavaslatot ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadni. (Helyeslések.)

— ezen kívánat teljesítésétsem lehetett megtagadni, mert az 1878: XXX. t. cz. 19. §-a határozottan kimondja, hogy ha Horvát Szlavonországok kormányzati testülete a katonai Hattörvidék területével való egyesítés által növekednek, ezen területlek jövedelmei szintén a megallapított kulcs szerint oszandók meg a horvát-szlavon belbizgatási és a közöztgyi költségek között. Foglalkozott aztán a magyar országos bizottság a nyeresémmód, a fogyasztási adók visszatérítése, a vasutak és gőshajózási vállalatok, valamint a biztosítási társulatok bélyegilletéke, a szállítási adó és a postai fuvarlevelek bélyegilletékeivel, végre a dohány- és sőjövöldekek. Mindközül a jelentős oly tüzetesen szól, hogy felelőleges volna az ott mondottakat ismételni; csak egész általánosságban akarom megjegyezni, hogy mindazon kérdésekre nézve a magyar országos bizottság egyfelől nem vélte magát jogosultnak, az ország rovására nagylelkűséget gyakorolni, de szintén a tisztelt ház intenczióinak megfelelően vélt, midőn a horvát szlavon bizottság minden jogosult kívánattal tartózkodás nélkül elismerte. Enneköve azontul az elszámolási mód, ha a t. ház és általunk beterjesztett törvényjavaslatot elfogadják, némely változtatásokat fog szenvedni, melyek tulajomc részben — talán az egy sőjövöldeket kivéve — Horvát-Szlavonországok előnyére fognak válni. (Halljuk! Halljuk!) De miután az eddigi 45 százaléka, mely a nevezett országok belbizgatásigeteire fordítandó, az eddigi — Horvát-Szlavonországokra nézve kevésbé kedvező — elszámolási mód alapján számított ki, Magyarországának az eddigelő nagyobb megterhelhetőségét pedig a magyar bizottság már a priori kizártan tekintette, méltányosnak találta ezen országos bizottság, hogy az elszámolási mód Horvát-Szlavonországok előnyére változtasson, a 45 százaléka 44-re szállítsassék, a közöztgyi költségek fedezésére pedig azontul a horvát-szlavon közjövölmeleknek ne 55, hanem 56 százaléka fordítsassék. (Helyeslések jöbbséggel.)

Mi lesz ezen változtatásnak számbeli eredménye, azt ma szabatosan meghatározni nem lehet. A jelentősés a m. kir. pénzügyminiszterium részéről előterjesztett kiegészítő probatörvényok részben a székbe, de ezek is csak viszonylagos értékkel bírnak, mert hiszen csakni sem tudhatja előre, vajjon Horvát-Szlavonországok közjövölmelei a jövőben miként fognak alakulni. Ezen probatörvényok azon kívül a 45 százaléka alapján tetteket, holott jövőben csak 44 százaléka fog Horvát-Szlavonországok belbizgatási szükségleteire fordítottat. Azonban nyugodt lélekkel merem állítani, a mostani állapotban szemben az öszegben valami jelentékeny különbözet nem lesz. Magam is próbáltam egy kis számítás tenni, melyet bátor vagyok előadni (Halljuk! Halljuk!) természetesen szintén azon feltétellel, hogy annak szabatosaságát jóállás nem vállalkozok, de igenis, úgy hiszem, hogy megközelelt a valóságot. Ha a nyeresémmód, a fogyasztási adó visszatérítése, továbbá a dohány- és sőjövöldekek elszámolása az új törvényjavaslat alapján történik, akkor az 1887. évi adatokat kiindulási pontul véve — Horvát-Szlavonországok közjövölmelei öszesen 13.523.000 forintban lehet felvenni. Ennek 44 százaléka 5.950.000 frt.

Ehhez azonban hozzá kell adni a Bellovármegybe területén beszédett papi béreket 26.400 forint; az adóhátralékból a törvény értelmében 37 procent 29000 forint; a biztosítási társulatok által fizetett bélyegilleték és a postai fuvarlevelek bélyegilletékek 12.000 forint és a szállítási adó és bélyegilletéket 180.000 forint. Ez pedig tesz öszesen 6.122.000 frtot.

A régi alapon számítva Horvát-Szlavonországoknak jutna 6.107.000 frt, a különbözet tehát öszesen csak 15.000 frt volna. E különbözet azonban az 1890-iki költségvetéssel szemben, melyben Horvát-Szlavonországok részére 6.063.000 frt van praesumálva, csak 60.000 frt.

Mindenen számok, bármily kevésbé szabatosak is, legalább azt mutatják, hogy az új pénzügyi egyezmény csak nagyon csekély mértékben fogja a helyzetet Horvát-Szlavonországok javára megváltoztatni, de igenis egy-er mindenkorra vége vet azon számítások ismételt és részben nem jogosulatlan panaszoknak, melyek Horvát-Szlavonországról az eddigi elszámolási mód ellen emeltek. (Helyeslések jöbbséggel.)

Mindenek után arra kérem a t. házat, méltóztatassék az országos bizottság által előterjesztett törvényjavaslatot ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadni. (Helyeslések.)

Csanádmegye és Szeged.

II. Egyszerien vallom be, hogy a han-goztatott salus rei publicae, a haza közérdekét es új megye tervbe vett alkotásánál nem látom szaj alapos okokkal még senki sem bizonyította be. A tervnek kedvező fogadtatása a közvéleményben onnan ered, mert Szeged még ma is hasánk előszórettel kegyelt

LEGUJABB POSTA.

A pár:ti világkiállítás vége. A kiállítás barokszerepét alkalmából — mint 6-áról Párisból jellemezték, — a város nagyon élénk; az utcáiban a közlekedés minduntalan megakad; az idő gyönyörű.

A kiállítás tegnap az esős időjárás dacára 154,000 ember látogatta. Ma az időjárás kidúlt, minélfogva a látogatók száma még sokkal nagyobb volt.

Mit végeztek Friedrichruhában? A berlini felhívások rendkívül cégedetten nyilatkoznak Bismarcknak Kálmankövi Friedrichruhában tartott tanácskozásáról. A tárgyalások hír szerint pozitív kérdések körül foglalkoztak és pozitív eredményekre vezettek. Azt hiszik, hogy a tárgyalások középpontját a cseri látogatás és a bolgár kérdés képezte. A Vosschei Zeitung azt hiszi, Kálmankövi maga is fölsimeri annak szükségét, hogy a külön érdekeket eloldozza (?) az államot a békekén. Magyarországon a békekén áll a dolog, de már az ország kitörése után ott is mér. Világos a következmény. (Lárisfári. Székely.)

Az aradi polgári játékony nő-egylet a napokban két választmányi ülést tartván, első alkalommal üzevgy Purgly Jánosné elnököl bejelent, miszerint üzevgy Szathmáry Miklósné és Gutzy J. H. Mihályné urnok határozott lemondásukat küldték be védásonny tisztségükéről. Tekintve a lemondottaknak az egylet nemes célja érdekében számos évek során azt tett buzgó és szép eredményű munkálkodásaikat, a választmányi érzékenyen sa legőszintébb sajnálattal vette tudomásul szerett védásonny társainak lemondását. Ezekből kifolyólag a múlt közzgytelé határozata alapján, mely a választmányi tagok számára kibővítést mondta ki, megválasztották: Barabás Béla, Fényes Kálmán, Halmai Andor, Keresztes Gyuláné, Varjassy Árpád és Virágh Lajosné urnok s így most a védásonny ezama az eddigi 12 helyett 16-ra emelkedett. Tegnap már az új védásonnyok részvételle mellett tartott választmányi ülés, mikor is egyéb tárgyak elintézése után elhatározották, hogy az előbbi lévekhez hasonlóan a szokásos negyleti bál 1890-ik évi január hó 18-án megtartatik a „Fehér kereszt”-ben, valamint az is határozották, hogy a nagy bálj folyamata alatt egy énekcs mükedvelési előadást rendeznek a színházban az egylet előadásainak előmozdítására. Ezek után az elnököl az új védásonnyok szeretetükbe s gondjaikba ajánlá az egylet árvaít s kérte a választmányt, hogy azt a szép öszzetartást és egyetértést, mely eddig is működésüket jellemezte s az elért szép eredményekre vezette, tartsák fenn azután is maguk között.

Törzene november hóban Most már csakugyan elmondhatjuk, hogy kedvez nekünk az ési időjárás, — tegnap délután is 4 óráig kezdődött, több mint két óra hosszat az enyhe időben, szórakoztatta a sétáló kööszöget, hazi eszedünk zenekara kiváló darabjainak eljátszásával a Domonkos cukrászata előtt. S a mi még ittkább a kellemes időjárás bizonyítékára nézve, az az, hogy többen nemcsak halgatták a jó zenét, hanem tagylatoztak is.

Dohány beváltás. A kinostár részére engedély mellett termelt dohány beváltása Aradon f. év december hó 9-ike és jövő évi február 11-ike közt fog eszközöltetni. A beváltó bizottságos vármegyénk alispánja közzgyasztási biztossá Bese y Hugó törvényhatósági biztossági tagot küldte ki.

A tanfelügyelők teendői. A tanfelügyelők kar kebeléből felhangoztatt panaszok arra bírták a vallás- és közoktatási minisztert, hogy a tanfelügyelők irodai munkáját kevesbitse. A hivatalos lap közli a miniszternek erre vonatkozó rendeletét. A törzskönyvi munkáltoctak, az évi statisztikai adatszajtást és a nyugdíj-eljárást a rendelet változtatlanul hagyja; a két utóbbi tárgyban később fog intézkedni a miniszter. Rendeleto csak egyes kisebb teendőkre terjed ki, fölmenti a népnevelési és kir. tanfelügyelőköt a negyedéves jelentéstétel, a „Néptan. Lapja”-ban megjelent rendeletek közzgyetése, a miniszter által adományozott tanzerek szétválódése, magánfelek kérvényeinek, az iskolai hatóságok jelentéseinek a miniszterhez való véleményes fölterjesztése, a tanítóképződei képestől vizsgák írásbeli tételeinek jóváhagyás végett való fölterjesztése s egyéb hasonlóan kisebb teendőik elő.

Hogy áll a tanítók fizetése? A napokban összeírták a megye területén levő összes tanítókat és fizetéseiket is. Ezen összeírásnál az a sajnálandó tény tűnt ki, hogy a megye területén mintegy 400 tanító van elhelyezve és ezekből 188 mint 150 t a n i t ó n a k n i n c s 300 f r t ö v i f i z e t e s i m i n i m u m n a k f e l e n e m e g ; s ő t e 150 tanító, kik majd mind görög keleti román iskoláknál tanítanak — évi fizetése 100 frttól 250frt közt váltakozik, belevéve a fát, rozsoit stb. Ily apró-cseprő természetű dolgokat, miket nekik szoktak adni. Ezekből ítélve méltán következtetni lehet arra, hogy Magyarországon a néptanítóknak egy

harmada a gyermekek nevelése mellett csak kilencedik nyomorog a kevés fizetésből, de nem él s ezekre valóban édvös intézkedés a most képződő tárgyat képező 300 frt minimum kötelező kimondása a törvény alapján. — Engedély átruházás. A Szentestől Szegvár. Mindszent, H.-M.-Vásárhely, Földesokon át Makóig vezetendő helyi érdeket vasútvonalra gróf Bethlen Márk részére a miniszter által megadott előmunkálati engedélyt nevezett gróf, Török Zoltán országgyűlési képviselőre átruházta, mely átruházást a kereskedelmi miniszter tudomásul vette. Erről Csanádmegye közönségét azal értesíti, hogy utóbb nevezett vagy megbízottját, a fentebb érintett vasútvonal létesítése körüli működéséknél, a netán szükséges hatósági támogatásban részesítse.

Márosi hidépítés. Apátfalva és Szerb-Csanád körzék közt, a jelenleg fennálló marosi közép-átjárás helyett — mint már írtuk — egy állandó hid építését határozta el az aradi kincstári jószágigazgatóság, mely építendő hidak tervét azon megkereséssel tette át Csanádmegye alispánjához, hogy miután a létesítendő hid a jelenlegi komp helyéről mintegy 70 öllel feljebb szándékolatik felállítani, az építés ellen mi akadály se létezik, továbbá hogy a régi töltés s utóbi feleslegessé váló résznek az új utaknak építéséhez akadálytalanul s díj nélküli felhasználást engedélyezze. Az e tárgyban meghallgatott makói királyi mérnök véleménye szerint a hidnak a jelenlegi komp-átjárás helyétől feljebbépítése nemcsak öszlékért, sőt szükséges már azon öszlékből is, hogy a hid irányba a folyóra merőleges legyen; a Maros balpartjához közelebb utrésznék áthelyezése, s az ebből kikertülő anyagának az új töltés létesítéséhez való felhasználást engedélyezni véli. A terv és helyszínrajzából egybírnat nem volt kivétel a hid nyílása és szerkezete, valamint a szükséges ártéri hidak száma és nyílásai sem, ezenkívül a királyi mérnök megállapításánok tartja meg azt is, hogy ezek kinek költségén fognak építettni. Azon körülmeny folytán, hogy a hid törvényhatósági uton lesz építve, az e feletti felügyelettel Csanádmegyet kívánja megbízatni. Szerencsétlenség kikötése öszléjből szükségesnek látja, hogy az építkezés tartamára a komp-közlekedés áthelyezessék. Míndezen észrevételek megállapítása öszléjből szükségesnek mutatkoz, hogy helyszíni tárgyalás tartassék, melybe az aradi királyi főnyomérnökégek, valamint a torontái ármentesítő-lársulat is meghívassék. Ez értelemben az aradi kincstári jószágigazgatóság értesítve lesz.

Az általános adó biztosítására kitűzött árverési határozatok a következők: N o v 8-án: Berzova (2-szor) 2236 frt 48 kr, Algyst (másodszor) 701 frt 46 kr, Vojvogyen (másodszor) 175 frt 60 kr, Almás 1296 frt 76 kr, Al-Osil 1254 frt, Bogyeed 543 frt, Karkoró 885 frt, Kisindia 1429 frt 43 kr, Vaszoja 183 frt, Talaos 289 frt 50kr-ért egyszer. — N o v e m b e r 9-án: Berz (harmadszor) 2236 frt 48 kr, Algyst (harmadszor) 701 frt 6 kr, Vojvogyen (harmadszor) 175 frt 50 kr, Gurba 1904 frt 90 kr, Monyoro 913 frt, Repszeg 1915 frt 45 kr, Bokszeg 3919 frt 50 kr, Szőlős 3886 frt 20 kr, Kresztamenes 307 frt 20 kr, Pecska 28866 frt 10 kr, O-Bodrog 206 frt 18 kr.

A szárazéri csatorna építésénél egyesek részéről panaszok merülnek fel nevezett társulat ellen, hogy hol a közlekedési utonatal járja el a kiásott föld anyaggal, hol az ér szabad folyását a szántóföldekre tereli, mely utóbbi esetnél ma is nagy károkat okozott. Ezuttal Kis-Király hegyes község jutott azon kellemetlen helyzetbe, hogy a Folyó-ér Pszabad folyásának eltömése által két közcsig hidja teljesen megrongáltottnak s megruadt az ér víze a buvazetekre nyomulva, az ott elvetett magot megsemmisítette, sőt a társulat egyes magánbirtokosok termő földjéről és a közcsig legelőiről a jó földet kihordatta, mi által a legelő, illetve a termő föld termőképességét öszkventette. A társulat ugyan még a hatóságai rendelet kiadása előtt elvitoltatta azon földanyagot, mely az ér szabad folyását megakadályozta, mind az által Királyhegyes község az okozott károkat részve, kár terítési jogát fenntartja, s a szükséges lépéseket már megtette.

Liberalis község. M.-Csanád község képviselőtestülete az ottani hetipiacoknak idegen iparosok részére felszabadítását kimondván, egyhangu határozattal megengedte, hogy ott az ipar még fejletlen lévén, a hetipiacokon az idegen iparosok fennálló gyakorlat szerint helyezzék fizetés nélkül árulhassanak. A határozat jóváhagyás végett fölterjesztett Csanádmegye biztossághoz. — Waldapfel Fülöp. Temesvárról jelentik: A belügyminiszter bizalmas közrendeleiben utasította a délvidéki törvényhatóságokat, hogy Waldapfel Fülöp politikai ízeleimet, a ki bizonyos Steiner S-mu egyén társaságában majd Belgrádban, majd Zimonyban, majd pedig Délmagyarország szeb vidékein tartózkodik és magát Karagyoryevita hercegeq ügynökének adja ki, — éber figyelemmel kísérjék és netaláni tapasztalataikat vele (a miniszterrel) rögtön közöljék. A főispánok ily értelemben szigorú meghagyásokat küldtek az alantas közegeknek.

Temesmegyei biztossági tagok választása. Temes vármegyében folyó hó 5-én kezdődtek meg a vármegyebiztossági tagválasztások. Eddig a következők választási eredményekről érkezett jelentés: V i n g á n z a z a t t a l i k e r t e l t e t t e n B á r c y L á s z l ó k i r. t a n a c o s, t e m e s v á r i p e n z ü g y i g a z g a t ó, C s e r n y M á r k p o l g a r m e s t e r. K l e m e n s M i k l o s é s M a n u s o v J o z s e f, t o v á b b á a l l. a k e r ü l t e t t e n N é m e t h J o z s e f f o l s z. p ü s p ö k, G a n t s o v Antal városi kiadó és T a k á o s M a n ó ;

Más lakon Németh József folsz. püspök és Pokay Dező tisztartó; Szt.-Andráson Nagy György kir. tan., állami jószágigazgató, Rausch Péter, Karbach János és Lukutza János; Temes-Rékason Jovanovich Sándor, gróf Bethlen József, Bonomi Károly; Gyarmathán Barosy László kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Góssy Mátyas plébános és Szabó Odó; Moraviczán Jankovich Miklós kir. tanácsos, a temesbegyölvi vízszabályozási társulat igazgatója, Barcy László kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Geml József, Mingesz János és Dr. Tóttóssy Géza kir. kincst. altágyész; Isbistén Kolarov János, Milosavlyevics György, Miklós Mihály, Neustádl Ernő, Györgyóssy János és Gerivits József; Saághon Pethő János posta- és táviratigazgató, Klukovits Lajos és Schmatóer János választottak meg.

Az orosházi kir. járásbírói állására a „Békésmegyei Közöny” étesülése szerint L á z a r Z o á r d k i s j e n d i a l b i r ó f o g k i n e v e z t e t t i .

Nagyon szomorú a csendőrségnek az a jelentése, hogy az a Fölöp József kurtici orvos ékszerreit ellopta és elzalogostotta. — gyermekeinek nevelőnöje volt, a ki pedig egy szép családi nevet visel.

HAZÁNK ÉS A FÓVAROS.

Üngylikos számtanácsos. A kereskedelmi miniszterium hivatalnokai karában rövid idő alatt másodikban fordul elő tragikus haláleset. Alig három hónap előtt Lukács Ferenc számtanácsos váratlan halála kellett megdöbbenést s szerdán egy másik fiatal és tehetséges hivatalnok: Kreutzer Gyula számtanácsos végzett az élettél. Kreutzer öngyilkossá lett, mert nem bírta tovább viselni gyötör betegségeinek pokoli kínjait. Váratlan halála nemcsak a kártársak körében kellett öszinte részvétet; szülővárosában Veszprémben is bizonyára sokan leszenek, a kik megsiratják a derék, törekvő fiatal embert, a ki mint egyszerű polgári foglalkozású szülő gyermekét saját ambíziójának köszönhetette azt a poszción, melyet pályáján fiatal kor dacára már is elért. A boldogtalan öngyilkos forgo pisztolyal lött bal halántékába s a gyilkos golyó hamar elvégezte munkáját, mert mire ráskadtak, már meghalt. Karosszékeben ülve trálták, jobb kezében göröcsösen szorította a revolvert s sebéből még akkor is szívárgott a vér. A zoldfa-utca 22. sz. a ház második emeletén kis udvari lakásban lakott. Mint garoon ember egyszerűen élis csak a házmestern szolgált. Csuzos lábántalmakban szenvedett már hosszú évek óta s ezt öletuntá Pár nap óta már hivatalába sem mehetett el betegsége miatt. Egy levelet hagyott hátra Kertész Károly nevű magánhivatalnok barátjához, melyben megírta, hogy teltt ásért követte el, mert nem bírja elviselni tovább azokat a pokoli kínokat, melyek oly régen gyötrik. Kreutzer régóta állott a miniszterium szolgálatában, hol megnyerő modora, tehetsége és buzgósága kivívta ugy pályatársai szeretetét, mint feljebbvalóinak becsülését. Holttétést beszállították a Rökcs-kórház halottas házába, hol a rend őri orvosok felboncolták.

Rövid hírek. B e o s k é n e h ő e l s e j n B o c s J á n o s o d a v o l ó l a k o s a p i n c z é j e n m e g e l u d a t s z u j b o r b o l k i f e j l e d ö t t s z e m s a v t o l . — S i s l y e v i e z b e n a m i n a p G y u k i c s A n d r o h é t é v e s f i u b a l e f u l t a K u l p á b a . — T á l y a s B a l o g h T e r e z c e l e d a m i n a p m e g ö l t e u j s z ü l ö t t g y e r m e k e t . — U j b a r a k o n a m u l t h ó v é g e n S c h n e i d e r T e r e z 16 é v e s s z é p l e á n y a v o n a t e l ő v e t t e m a g a t , m e l y e l g a z o l t a é s m e g ö l t e . — S z e n t e s m e l l e t t a k o r ö g y i é s á r d a b a n h ó S i k a n G a r a i L i d i 18 é v e s l e á n y v e l e t l e n s e g b ő l a g y o n l t t e m a g a t . — D é v o n y e l e h ó e l s e j n e g y i s m e r t e l e n f é r f i h o l t e t t e t f o g t á k k i a D u n á b o l . — B r a s s ó b a n e g y t e g n e p e l ö t t r e g g e l a f e l s ő v á r s á t á n y o n a n h u s z a l v o s r e s z e l v o g o s e g e d f e l a k a s z t o t t a m a g a t . T e t t é n e k o k á t e d d i g n e m t u d j á k . — M e z ő h e g y e s e n e g y t ő t l a k o d a l o m a l k a l m á v a l D o g n e r J á n o s é s J a n o s i c k J o z s e f t e r s u k a t , C s a k ó P é t e r t h a s z a s z u r t a k . A t e t t e s e k e t á t á d t á k a c e n d o r s á g n e k . — A c s á s s á r f ú r d ö b e n j a n u á r 1-től október 31-ig 1,141 ember lakott, és 360,411 ember fürdött.

Az aradi polgári játékony nő-egylet a napokban két választmányi ülést tartván, első alkalommal üzevgy Purgly Jánosné elnököl bejelent, miszerint üzevgy Szathmáry Miklósné és Gutzy J. H. Mihályné urnok határozott lemondásukat küldték be védásonny tisztségükéről. Tekintve a lemondottaknak az egylet nemes célja érdekében számos évek során azt tett buzgó és szép eredményű munkálkodásaikat, a választmányi érzékenyen sa legőszintébb sajnálattal vette tudomásul szerett védásonny társainak lemondását. Ezekből kifolyólag a múlt közzgytelé határozata alapján, mely a választmányi tagok számára kibővítést mondta ki, megválasztották: Barabás Béla, Fényes Kálmán, Halmai Andor, Keresztes Gyuláné, Varjassy Árpád és Virágh Lajosné urnok s így most a védásonny ezama az eddigi 12 helyett 16-ra emelkedett. Tegnap már az új védásonnyok részvételle mellett tartott választmányi ülés, mikor is egyéb tárgyak elintézése után elhatározották, hogy az előbbi lévekhez hasonlóan a szokásos negyleti bál 1890-ik évi január hó 18-án megtartatik a „Fehér kereszt”-ben, valamint az is határozották, hogy a nagy bálj folyamata alatt egy énekcs mükedvelési előadást rendeznek a színházban az egylet előadásainak előmozdítására. Ezek után az elnököl az új védásonnyok szeretetükbe s gondjaikba ajánlá az egylet árvaít s kérte a választmányt, hogy azt a szép öszzetartást és egyetértést, mely eddig is működésüket jellemezte s az elért szép eredményekre vezette, tartsák fenn azután is maguk között.

Törzene november hóban Most már csakugyan elmondhatjuk, hogy kedvez nekünk az ési időjárás, — tegnap délután is 4 óráig kezdődött, több mint két óra hosszat az enyhe időben, szórakoztatta a sétáló kööszöget, hazi eszedünk zenekara kiváló darabjainak eljátszásával a Domonkos cukrászata előtt. S a mi még ittkább a kellemes időjárás bizonyítékára nézve, az az, hogy többen nemcsak halgatták a jó zenét, hanem tagylatoztak is.

Dohány beváltás. A kinostár részére engedély mellett termelt dohány beváltása Aradon f. év december hó 9-ike és jövő évi február 11-ike közt fog eszközöltetni. A beváltó bizottságos vármegyénk alispánja közzgyasztási biztossá Bese y Hugó törvényhatósági biztossági tagot küldte ki.

A tanfelügyelők teendői. A tanfelügyelők kar kebeléből felhangoztatt panaszok arra bírták a vallás- és közoktatási minisztert, hogy a tanfelügyelők irodai munkáját kevesbitse. A hivatalos lap közli a miniszternek erre vonatkozó rendeletét. A törzskönyvi munkáltoctak, az évi statisztikai adatszajtást és a nyugdíj-eljárást a rendelet változtatlanul hagyja; a két utóbbi tárgyban később fog intézkedni a miniszter. Rendeleto csak egyes kisebb teendőkre terjed ki, fölmenti a népnevelési és kir. tanfelügyelőköt a negyedéves jelentéstétel, a „Néptan. Lapja”-ban megjelent rendeletek közzgyetése, a miniszter által adományozott tanzerek szétválódése, magánfelek kérvényeinek, az iskolai hatóságok jelentéseinek a miniszterhez való véleményes fölterjesztése, a tanítóképződei képestől vizsgák írásbeli tételeinek jóváhagyás végett való fölterjesztése s egyéb hasonlóan kisebb teendőik elő.

Hogy áll a tanítók fizetése? A napokban összeírták a megye területén levő összes tanítókat és fizetéseiket is. Ezen összeírásnál az a sajnálandó tény tűnt ki, hogy a megye területén mintegy 400 tanító van elhelyezve és ezekből 188 mint 150 t a n i t ó n a k n i n c s 300 f r t ö v i f i z e t e s i m i n i m u m n a k f e l e n e m e g ; s ő t e 150 tanító, kik majd mind görög keleti román iskoláknál tanítanak — évi fizetése 100 frttól 250frt közt váltakozik, belevéve a fát, rozsoit stb. Ily apró-cseprő természetű dolgokat, miket nekik szoktak adni. Ezekből ítélve méltán következtetni lehet arra, hogy Magyarországon a néptanítóknak egy

háromada a gyermekek nevelése mellett csak kilencedik nyomorog a kevés fizetésből, de nem él s ezekre valóban édvös intézkedés a most képződő tárgyat képező 300 frt minimum kötelező kimondása a törvény alapján. — Engedély átruházás. A Szentestől Szegvár. Mindszent, H.-M.-Vásárhely, Földesokon át Makóig vezetendő helyi érdeket vasútvonalra gróf Bethlen Márk részére a miniszter által megadott előmunkálati engedélyt nevezett gróf, Török Zoltán országgyűlési képviselőre átruházta, mely átruházást a kereskedelmi miniszter tudomásul vette. Erről Csanádmegye közönségét azal értesíti, hogy utóbb nevezett vagy megbízottját, a fentebb érintett vasútvonal létesítése körüli működéséknél, a netán szükséges hatósági támogatásban részesítse.

Márosi hidépítés. Apátfalva és Szerb-Csanád körzék közt, a jelenleg fennálló marosi közép-átjárás helyett — mint már írtuk — egy állandó hid építését határozta el az aradi kincstári jószágigazgatóság, mely építendő hidak tervét azon megkereséssel tette át Csanádmegye alispánjához, hogy miután a létesítendő hid a jelenlegi komp helyéről mintegy 70 öllel feljebb szándékolatik felállítani, az építés ellen mi akadály se létezik, továbbá hogy a régi töltés s utóbi feleslegessé váló résznek az új utaknak építéséhez akadálytalanul s díj nélküli felhasználást engedélyezze. Az e tárgyban meghallgatott makói királyi mérnök véleménye szerint a hidnak a jelenlegi komp-átjárás helyétől feljebbépítése nemcsak öszlékért, sőt szükséges már azon öszlékből is, hogy a hid irányba a folyóra merőleges legyen; a Maros balpartjához közelebb utrésznék áthelyezése, s az ebből kikertülő anyagának az új töltés létesítéséhez való felhasználást engedélyezni véli. A terv és helyszínrajzából egybírnat nem volt kivétel a hid nyílása és szerkezete, valamint a szükséges ártéri hidak száma és nyílásai sem, ezenkívül a királyi mérnök megállapításánok tartja meg azt is, hogy ezek kinek költségén fognak építettni. Azon körülmeny folytán, hogy a hid törvényhatósági uton lesz építve, az e feletti felügyelettel Csanádmegyet kívánja megbízatni. Szerencsétlenség kikötése öszléjből szükségesnek látja, hogy az építkezés tartamára a komp-közlekedés áthelyezessék. Míndezen észrevételek megállapítása öszléjből szükségesnek mutatkoz, hogy helyszíni tárgyalás tartassék, melybe az aradi királyi főnyomérnökégek, valamint a torontái ármentesítő-lársulat is meghívassék. Ez értelemben az aradi kincstári jószágigazgatóság értesítve lesz.

Az általános adó biztosítására kitűzött árverési határozatok a következők: N o v 8-án: Berzova (2-szor) 2236 frt 48 kr, Algyst (másodszor) 701 frt 46 kr, Vojvogyen (másodszor) 175 frt 60 kr, Almás 1296 frt 76 kr, Al-Osil 1254 frt, Bogyeed 543 frt, Karkoró 885 frt, Kisindia 1429 frt 43 kr, Vaszoja 183 frt, Talaos 289 frt 50kr-ért egyszer. — N o v e m b e r 9-án: Berz (harmadszor) 2236 frt 48 kr, Algyst (harmadszor) 701 frt 6 kr, Vojvogyen (harmadszor) 175 frt 50 kr, Gurba 1904 frt 90 kr, Monyoro 913 frt, Repszeg 1915 frt 45 kr, Bokszeg 3919 frt 50 kr, Szőlős 3886 frt 20 kr, Kresztamenes 307 frt 20 kr, Pecska 28866 frt 10 kr, O-Bodrog 206 frt 18 kr.

A szárazéri csatorna építésénél egyesek részéről panaszok merülnek fel nevezett társulat ellen, hogy hol a közlekedési utonatal járja el a kiásott föld anyaggal, hol az ér szabad folyását a szántóföldekre tereli, mely utóbbi esetnél ma is nagy károkat okozott. Ezuttal Kis-Király hegyes község jutott azon kellemetlen helyzetbe, hogy a Folyó-ér Pszabad folyásának eltömése által két közcsig hidja teljesen megrongáltottnak s megruadt az ér víze a buvazetekre nyomulva, az ott elvetett magot megsemmisítette, sőt a társulat egyes magánbirtokosok termő földjéről és a közcsig legelőiről a jó földet kihordatta, mi által a legelő, illetve a termő föld termőképességét öszkventette. A társulat ugyan még a hatóságai rendelet kiadása előtt elvitoltatta azon földanyagot, mely az ér szabad folyását megakadályozta, mind az által Királyhegyes község az okozott károkat részve, kár terítési jogát fenntartja, s a szükséges lépéseket már megtette.

Liberalis község. M.-Csanád község képviselőtestülete az ottani hetipiacoknak idegen iparosok részére felszabadítását kimondván, egyhangu határozattal megengedte, hogy ott az ipar még fejletlen lévén, a hetipiacokon az idegen iparosok fennálló gyakorlat szerint helyezzék fizetés nélkül árulhassanak. A határozat jóváhagyás végett fölterjesztett Csanádmegye biztossághoz. — Waldapfel Fülöp. Temesvárról jelentik: A belügyminiszter bizalmas közrendeleiben utasította a délvidéki törvényhatóságokat, hogy Waldapfel Fülöp politikai ízeleimet, a ki bizonyos Steiner S-mu egyén társaságában majd Belgrádban, majd Zimonyban, majd pedig Délmagyarország szeb vidékein tartózkodik és magát Karagyoryevita hercegeq ügynökének adja ki, — éber figyelemmel kísérjék és netaláni tapasztalataikat vele (a miniszterrel) rögtön közöljék. A főispánok ily értelemben szigorú meghagyásokat küldtek az alantas közegeknek.

Temesmegyei biztossági tagok választása. Temes vármegyében folyó hó 5-én kezdődtek meg a vármegyebiztossági tagválasztások. Eddig a következők választási eredményekről érkezett jelentés: V i n g á n z a z a t t a l i k e r t e l t e t t e n B á r c y L á s z l ó k i r. t a n a c o s, t e m e s v á r i p e n z ü g y i g a z g a t ó, C s e r n y M á r k p o l g a r m e s t e r. K l e m e n s M i k l o s é s M a n u s o v J o z s e f, t o v á b b á a l l. a k e r ü l t e t t e n N é m e t h J o z s e f f o l s z. p ü s p ö k, G a n t s o v Antal városi kiadó és T a k á o s M a n ó ;

Más lakon Németh József folsz. püspök és Pokay Dező tisztartó; Szt.-Andráson Nagy György kir. tan., állami jószágigazgató, Rausch Péter, Karbach János és Lukutza János; Temes-Rékason Jovanovich Sándor, gróf Bethlen József, Bonomi Károly; Gyarmathán Barosy László kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Góssy Mátyas plébános és Szabó Odó; Moraviczán Jankovich Miklós kir. tanácsos, a temesbegyölvi vízszabályozási társulat igazgatója, Barcy László kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Geml József, Mingesz János és Dr. Tóttóssy Géza kir. kincst. altágyész; Isbistén Kolarov János, Milosavlyevics György, Miklós Mihály, Neustádl Ernő, Györgyóssy János és Gerivits József; Saághon Pethő János posta- és táviratigazgató, Klukovits Lajos és Schmatóer János választottak meg.

Az orosházi kir. járásbírói állására a „Békésmegyei Közöny” étesülése szerint L á z a r Z o á r d k i s j e n d i a l b i r ó f o g k i n e v e z t e t t i .

Nagyon szomorú a csendőrségnek az a jelentése, hogy az a Fölöp József kurtici orvos ékszerreit ellopta és elzalogostotta. — gyermekeinek nevelőnöje volt, a ki pedig egy szép családi nevet visel.

HAZÁNK ÉS A FÓVAROS.

Üngylikos számtanácsos. A kereskedelmi miniszterium hivatalnokai karában rövid idő alatt másodikban fordul elő tragikus haláleset. Alig három hónap előtt Lukács Ferenc számtanácsos váratlan halála kellett megdöbbenést s szerdán egy másik fiatal és tehetséges hivatalnok: Kreutzer Gyula számtanácsos végzett az élettél. Kreutzer öngyilkossá lett, mert nem bírta tovább viselni gyötör betegségeinek pokoli kínjait. Váratlan halála nemcsak a kártársak körében kellett öszinte részvétet; szülővárosában Veszprémben is bizonyára sokan leszenek, a kik megsiratják a derék, törekvő fiatal embert, a ki mint egyszerű polgári foglalkozású szülő gyermekét saját ambíziójának köszönhetette azt a poszción, melyet pályáján fiatal kor dacára már is elért. A boldogtalan öngyilkos forgo pisztolyal lött bal halántékába s a gyilkos golyó hamar elvégezte munkáját, mert mire ráskadtak, már meghalt. Karosszékeben ülve trálták, jobb kezében göröcsösen szorította a revolvert s sebéből még akkor is szívárgott a vér. A zoldfa-utca 22. sz. a ház második emeletén kis udvari lakásban lakott. Mint garoon ember egyszerűen élis csak a házmestern szolgált. Csuzos lábántalmakban szenvedett már hosszú évek óta s ezt öletuntá Pár nap óta már hivatalába sem mehetett el betegsége miatt. Egy levelet hagyott hátra Kertész Károly nevű magánhivatalnok barátjához, melyben megírta, hogy teltt ásért követte el, mert nem bírja elviselni tovább azokat a pokoli kínokat, melyek oly régen gyötrik. Kreutzer régóta állott a miniszterium szolgálatában, hol megnyerő modora, tehetsége és buzgósága kivívta ugy pályatársai szeretetét, mint feljebbvalóinak becsülését. Holttétést beszállították a Rökcs-kórház halottas házába, hol a rend őri orvosok felboncolták.

Rövid hírek. B e o s k é n e h ő e l s e j n B o c s J á n o s o d a v o l ó l a k o s a p i n c z é j e n m e g e l u d a t s z u j b o r b o l k i f e j l e d ö t t s z e m s a v t o l . — S i s l y e v i e z b e n a m i n a p G y u k i c s A n d r o h é t é v e s f i u b a l e f u l t a K u l p á b a . — T á l y a s B a l o g h T e r e z c e l e d a m i n a p m e g ö l t e u j s z ü l ö t t g y e r m e k e t . — U j b a r a k o n a m u l t h ó v é g e n S c h n e i d e r T e r e z 16 é v e s s z é p l e á n y a v o n a t e l ő v e t t e m a g a t , m e l y e l g a z o l t a é s m e g ö l t e . — S z e n t e s m e l l e t t a k o r ö g y i é s á r d a b a n h ó S i k a n G a r a i L i d i 18 é v e s l e á n y v e l e t l e n s e g b ő l a g y o n l t t e m a g a t . — D é v o n y e l e h ó e l s e j n e g y i s m e r t e l e n f é r f i h o l t e t t e t f o g t á k k i a D u n á b o l . — B r a s s ó b a n e g y t e g n e p e l ö t t r e g g e l a f e l s ő v á r s á t á n y o n a n h u s z a l v o s r e s z e l v o g o s e g e d f e l a k a s z t o t t a m a g a t . T e t t é n e k o k á t e d d i g n e m t u d j á k . — M e z ő h e g y e s e n e g y t ő t l a k o d a l o m a l k a l m á v a l D o g n e r J á n o s é s J a n o s i c k J o z s e f t e r s u k a t , C s a k ó P é t e r t h a s z a s z u r t a k . A t e t t e s e k e t á t á d t á k a c e n d o r s á g n e k . — A c s á s s á r f ú r d ö b e n j a n u á r 1-től október 31-ig 1,141 ember lakott, és 360,411 ember fürdött.

Színház.

Az erkölcs meg a színház.

[Karikatúra.]

Kávéházban ültem, egy asztalnál egyedül. Nétem az újságba és hallgattam mit beszélnek a szomszéd asztalnál. Ott hat ur ül ottan és két fekete kávé szüresült és szivarozott és az erkölcsöt tárgyalta.

dott belé. Mindig prédikáltam a darabok ellen. Hiába, ám lássa a társadalom! Mosolygott és szinte örlít neki, hogy így magyarássa a társadalom.

Ez a többi ur azt gondolta magában: megis okos ember ez. Mindent megszavaztak

Arad városi színház.
Évadérlét 42. sz. Havibérlét 7. sz.
Pénteken november 8-án adatik:
A háromcsőrű kacsá.
Operett 3 felvonásban
SZEMÉLYEK:
Van Ostabal, hajókapitány — Miksei.
Magdolna, leánya — Közégyi Zsuzsi.
Margit, neje — Kövesábró.
Sophronia kasszaszón, ennek testvére — Tarassovits Margit.
Pitot, unokafőnöcske önévű a kapitánynak — Takács J.
Van Bauruohé, polgármester — Vendrei.
Tron-Tom-Piff, „Su-lor” név alatt — Kövesi.
Majaoffre, csapár — Monori.
Elsa, a kapitány szolgálatában — Néstor Eszti.
Spaniollé — Huafi.
Pasnotto } ifjú spanyolok Szerdahelyi.
Chuteatus } — Körmei.

Kezdete 7 órákor, vége 10 és fél órákor
Holnap szombaton, adatik:
Sarah grófné.
Szimfónia.
Felelős szerkesztő:
HINDY ÁRP.

Arad városi színház.
Évadérlét 42. sz. Havibérlét 7. sz.
Pénteken november 8-án adatik:
A háromcsőrű kacsá.
Operett 3 felvonásban
SZEMÉLYEK:
Van Ostabal, hajókapitány — Miksei.
Magdolna, leánya — Közégyi Zsuzsi.
Margit, neje — Kövesábró.
Sophronia kasszaszón, ennek testvére — Tarassovits Margit.
Pitot, unokafőnöcske önévű a kapitánynak — Takács J.
Van Bauruohé, polgármester — Vendrei.
Tron-Tom-Piff, „Su-lor” név alatt — Kövesi.
Majaoffre, csapár — Monori.
Elsa, a kapitány szolgálatában — Néstor Eszti.
Spaniollé — Huafi.
Pasnotto } ifjú spanyolok Szerdahelyi.
Chuteatus } — Körmei.

Belizetés f. hóban . . . . . frt 10600.—
Alladék f. hó végén frt 158970.—
Takarékpenztári betételek:
Alladék mult hó végén . . . . . frt 254173.18
Betétel f. hóban . . . . . frt 56448.96
Összesen frt 310621.87
Alladék f. hó végén . . . . . frt 373888.49
Köte ez ő takarékpenztári be-
tétélek.
Belizetés mult hó végén . . . . . frt 19357.24
Belizetés f. hóban . . . . . frt 612.—
Összesen frt 19969.24
Váltószámítás:
Tárcaálladék mult hó végén 326953.75
Leszámított f. é. február
hóban 186275.99
Összesen frt 513229.74
Visszeszámítás ugyanezen
idő alatt . . . . . frt 145660.26
Tárcaálladék f. é. m hó 28-án 967563.48
Előlegek értékpapirokra:
Alladék mult hó végén . . . . . frt 32784.—
Uj előlegek f. hóban . . . . . frt 1873.—
Összesen frt 34657.—
Visszaizetés ugyanezen idő-
szakban . . . . . 149.—
Alladék f. hó végén . . . . . frt 34508.—
Előleg értékpapirokra
folyó számlán . . . . .
Alladék a mult hó végén 67205.76
Uj előlegek folyó kóban . . . . . 5592.—
Összesen 72537.76

Visszaizetés f. hóban 1270.85
Alladék f. hó végén 71266.91
Jelzőlog kölcsönök:
Alladék f. mult hó végén . . . . . frt 92580.—
Engedélyezett és kiizetve f.
hóban . . . . . frt 5630.—
Összesen frt 75220.—
Visszaizetés ugyanezen idő-
szakban . . . . . frt 1530.—
Alladék f. é. m hó 28-án frt 73590.—
Pénztárforgalom:
Alladék mult hó végén . . . . . frt 19470.94
Bevételek f. hóban . . . . . frt 310474.63
Összesen frt 329945.57
Kifizetések ugyanezen időszakban
frt 917644.49
Készlet f. évi m hó 28-án . . . . . frt 6901.08
Összes havi forgalom . . . . . frt 661523.36
Arad, 1889. okt. hó 31-én.
Az aradi polgári takarékpenztár
igazgatósága.
— Szesz-üzlet —
(November 7.)
Mai jegyzéseink: Készáru nagyban 4875—
9,4 kicsinyben 49,25 hordó nélkül pr 100
Liter % beleértve 35 frt fogyasztási adó.
— Budapesti gabnátörzse —
(November 7.)
Jó kínálat, mérsékelt vételkedv, For-
galom 3.000. Tavasi buza 828—29, má-

Arad városi színház.
Évadérlét 42. sz. Havibérlét 7. sz.
Pénteken november 8-án adatik:
A háromcsőrű kacsá.
Operett 3 felvonásban
SZEMÉLYEK:
Van Ostabal, hajókapitány — Miksei.
Magdolna, leánya — Közégyi Zsuzsi.
Margit, neje — Kövesábró.
Sophronia kasszaszón, ennek testvére — Tarassovits Margit.
Pitot, unokafőnöcske önévű a kapitánynak — Takács J.
Van Bauruohé, polgármester — Vendrei.
Tron-Tom-Piff, „Su-lor” név alatt — Kövesi.
Majaoffre, csapár — Monori.
Elsa, a kapitány szolgálatában — Néstor Eszti.
Spaniollé — Huafi.
Pasnotto } ifjú spanyolok Szerdahelyi.
Chuteatus } — Körmei.

H i r d e t é s e k .

16962. szám. | IV. 1889.

1—2.

Arverés.

A lugosi m. kir. pénzügyigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy I.) az 1888. évi XXXV. t.-cz. értelmében LUGOS város területén A) a szesz italok kimérése után fizetendő italmérsi-adó beszedési joga esetleg B) a kizárólagos italmérsi jogosultság és ezzel együtt az italmérsi jövedékről szóló törvény végrehajtása iránt 1889. évi 3345 pénzügyminiszteri szám alatt kiadott utasítás 131. §-ának V. pontja szerinti korlátok között gyakorolható kis mértékben való el-
árusítás után járó italmérsi adó beszedési joga, — II.) az 1887. évi XI.VII. t.-cz. értelmében, egy bérleti tárgyként a bor, hus — valamint a cukor és sör fogyasztási-adók beszedési joga, — mindhárom esetben az 1890. évi január hó 1. napjától kezdve 1890. évi december hó 31-ig terjedő időre feltétlen hatálylyal és 1891. és 1892. évre, a kölcsönös felmondás fenntartásával, esetleg mind a három évre feltétlen hatálylyal a kölcsönös felmondás fenntartása nélkül és pedig I. a) az italmérsi adó beszedési joga 40433 frt 25 kr, b) a kizárólagos italmérsi jogosultság pedig a kimérési vállalatok után fizetendő 3390 frt italmérsi illetéknek fenti összegben való hozzáadásával 43823 frt 25 krt. II.) a bor, hus, valamint a cukor és sör fogyasztási adók beszedési joga pedig együttesen 41920 frt 64 krt tevő kikiáltási ár mellett nyilvános árverés útján bérbe fog adati. Megjegyeztetvén, hogy azon esetre, ha a kizárólagos italmérsi jogosultság vétetnék haszonbérbe, azon bérlőnek fog elsőbbség adati, aki megengedi, hogy a lugosi katonai sátoráborban létező vendéglősök, korcmárosok, cantineurök stb. kimérni szándékoltt szesz italokat tetszésük szerinti helyről beszerezhessék.

A nyilvános árverés Lugos városához tanácstermében fog megtartati, még pedig:

- I. árverés 1889. november hó 15-én, délelőtt 9 órákor; esetleg
- II. árverés 1889. november hó 16-án, délelőtt 9 órákor; esetleg
- III. árverés 1889. november hó 18-án, délelőtt 9 órákor.

Az árverésben részt vehetnek, kik törvény szerint terhes szerződések kötésére személyi képességgel bírnak.

Kizártnak: a kiskorúak, továbbá azok, kik valamely büntény vagy vétség miatt büntetve voltak; ezintugy azok, kik a kincstárral szerződési viszonyban állottak, de szerződési kötelezettségüket megszegték; végre kik csempészet vagy más pénzügyi kihágás miatt büntetve voltak.

3. Az árverésen részt venni kívánók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár tizedrészét (10%-át) készpénzben vagy az állami italmérsi jövedékről szóló törvény végrehajtása iránt kiadott utasítás 50. §-ában felsorolt, a budapesti tőzsdén jegyzett árfolyammal, ha pedig ez a névértéknél nagyobb volna, a névértékkel számításba vehető értékpapirokban letenni.

A községek mint jogi személyek, bánatpénz letételére nem kötelezvék.

Az árverés befejezése után a legtöbbet ígérő által bánatpénzül letett összeg visszatartatik, a többi árverező bánatpénze pedig legott visszaadatik, kivéve, ha a legtöbbet ígérő ajánlatának bármely okból való elfogadása kétes, mely esetben a következő legkedvezőbb ajánlatot tevő bánatpénze is visszatartatik.

4. Írásbeli ajánlatok szintén elfogadtnak, melyek azonban a 3-ik pontban meghatározott bánatpénzzel ellatandók. Az ilyen ajánlatokban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiírandó s nem engedtetik meg, hogy azok tartalma oly záradékot is foglaljon magában, mely a jelen hirdetmény és a többi részletes bérleti feltételekbe ütközik.

Az írásbeli ajánlat, mely 50 krros bélyeggel látandó el, következőképen szerkesztendő.

„Én alólirott a szesz folyadékoknak kimérése és kis mértékben való el-
árusítása után járó italmérsi adónak . . . . . község területén való be-
szedéseért 18 . . . . . évi január hó 1-jétől 18 . . . . . évi december hó utolsó nap-
jáig terjedő időre évi haszonbér fejében . . . . . frt . . . . . krt, azaz . . . . .
frt . . . . . krt ajánlok, azzal a kijelentéssel, hogy az árverési és bérleti feltételeket
ismerem, azoknak magamat mindenben alávetem s jelen ajánlatomért az ide zárt
. . . . . frt . . . . . krból álló bánatpénzzel (esetleg a bánatpénz letéteményezéséről szóló
nyugta csatolandó) kezeskedem.
Kelt . . . . .
(az ajánlattevőnek teljes aláírása.)

Az írásbeli ajánlatok 18 . . . . . évi . . . . . hó . . . . . napján dél . . . . .
óraig lepecsételve a pénzügyigazgatóság főnökének adandók át, vagy Posta útján
oly időben küldendők el, hogy azok a mondott időpontig kézbesítve lehessenek.

5. A ki nem maga, hanem másnak nevében kíván árverezni, köteles s magát az árverező bizottság előtt kir. közjegyző által hitelesített meghatalmazással igazolni.

Ha többen társaságban árvereznek, egyetemleges kötelezettséggel tartoznak.

6. Az árverés hatósági jóváhagyás fenntartásával történik és a haszonbéri szerződéssel elvállalt kötelezettség a legtöbbet ígérőre nézve ajánlatának beadásával. a kincstárra nézve azonban csak a jóváhagyás iránti értesítés kézbesítésével áll be.

7. A haszonbéri árverés jóváhagyása iránti értesítvény kézbesítése után 8 nap alatt, de mindenesetre a bérlemény tényleges átvétele előtt köteles a bérő az egy évi haszonbér egy negyed részét készpénzben letenni, vagy az állami italmérsi jövedékről szóló törvény végrehajtása iránti utasítás 50. §-ának 3. pontja értelmében megfelelő biztosítékot nyújtani, illetőleg letett bánatpénzét ekként kiegészíteni.

8. Bérő köteles a szerződésszerű haszonbért egyenlő havi részletekben minden hónap utolsó napján és ha az ünnep- vagy vasárnapra esnek az azt követő hétköznapra a kijelölt pénztárnál befizetui.

9. A részletes bérleti feltételek a pénzügyigazgatóságoknál és a pénzügyőri biztosságoknál a szokásos hivatalos órákban megtekinthetők s azok az árverés alkalmával előzőleg fel fognak olvastatni.

Lugoson, 1889. évi november hó 5-én.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Waechter Henrik,
m. kir. pénzügyi igazgató.

1553—1889.

Hirdetmény.

Az 1890 évi egyenes-adó kivetési munkálatok fogantata vendők lévén, felhivatik Arad sz. k. város lakossága, miszerint az adóköteles egyének és tárgyak összeírására kiküldött hatósági közleges kérdéseire lelkiismeretesen és legjobb tudomása szerint feleljen, mert ki az összeíró közlegeket valótlan bemonásokkal tévntre vezeti, vagy munkájokban bármimódon akadályozza, az 1883. évi XLIV. t.-cz. 10. §-a értelmében 1—50 frtig terjedhető bírsággal lesz sújtandó.

Elhivatik továbbá a város közönsége, miszerint az adókövetés alapjául szolgáló vallomási íveket, melyek ingyen, vébizonnyitvány mellett az adóügyi osztályban vehetők át, az alább kitűzött határidők alatt, a polgármester megbízásából Ki-

ényi János adóügyi alszámvevőnél, a saját érdekéből beadni el ne mulassza, és pedig:

A házbérlővelmi vallomásokot az állami vagy községi, vagy állami és községi adómentes lakrészek külön feltüntetése mellett f. é. november 15-ig.

A kereseti adó III. osztálya alá tartozó üzletek, kereskedések vállalatok, iparok vagy más előre nem tudható jövedelmű haszonhajtó foglalkozások jövedelmeire vonatkozó vallomásokot f. é. november 15-ig.

A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó meghatározott évi vagy havi fizetést élvezők évi vagy havi illetményeikre vonatkozó vallomásaikat, — továbbá a tőkekamat-adó tárgyát képező kamat- vagy életjáradékra vonatkozó vallomásokot f. évi november 15-ig.

Az általános jövedelmi pótdadó kiszámításánál levonandó ingatlanokra betáblázott és a folyó évben tényleg fizetett adóssági kamatokra vonatkozó vallomásokot folyó évi december 15-ig.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek jövedelmeikre vonatkozó vallomásaikat 1890. évi februárius 28-ig

A fentírtett vallomások pontos beadása a felek érdekében lévén, megjegyeztetik, miszerint a házbérlő és III. osztályú kereseti adó az 1890., 1891. és 1892. évekre fog ez uttal megállapítatni, továbbá, hogy az adótárgyaknak és adóköteles jövedelmeknek a kincstár megkározítása céljából való eltöltése az 1883. XLIV. törvénycikk 100-§-a értelmében 1—500 frtig terjedhető bírságot von maga után.

Arad sz. kir. város tanácsának 1889. szept. 28-án tartott üléséből.

A városi tanács.

059. sz. | k. h. 1889.

Figyelmeztetés.

Az iparhatósági megbízottak'ujból választása céljából az ipartörvény 172. §-a értelmében kiadott 52,211 | 1885. sz. m. kir. földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendelet folytán a városban lévő összes önálló kereskedők és iparosok névlajstroma összeállítatván, az jelenleg a kapitányi hivatal ipartügyi osztályában közszemlére ki van téve; miről is az érdekeltek azon megjegyzéssel figyelmeztetnek, miszerint az összeállítás ellen emelhető felszólalások folyó hó 16-áig ezen iparhatóságnál írásba adandók be. Arad sz. kir. város kapitányi hivatala min I. foku iparhatóság 1889. nov. 1-én.

Urbányi,
főkapitány.